

Contact via:

Natuur en Milieufederatie Utrecht
 Arthur van Schendelstraat 600
 3511 MJ Utrecht
 030 2567 350
 Info@nmu.nl
 www.nmu.nl

Provinciale Staten van de provincie Utrecht
 T.a.v. de Commissiegriffier Omgevingsvisie de heer R.J. Poort
 Provincie Utrecht
 Postbus 80300
 3508 TH Utrecht

Utrecht, 2 november 2020
 Kenmerk: 08/2020 / JB / 211

Betreft: Zienswijze Samenwerkende Utrechtse natuur- en milieuorganisaties inzake Ontwerp Interim Omgevingsverordening provincie Utrecht

Geachte leden van de Provinciale Staten,

Graag maken wij, de samenwerkende Utrechtse natuur- en milieuorganisaties, van de gelegenheid gebruik om schriftelijk een zienswijze in te dienen op de Ontwerp Interim Omgevingsverordening van de provincie Utrecht.

We willen graag beginnen met een groot compliment aan de provincie over het proces en de verscheidene participatiemogelijkheden rondom het opstellen van de Omgevingsvisie en -Verordening.

In januari van dit jaar hebben we een inspraakreactie ingediend op de Concept Ontwerp Omgevingsverordening. We zien dat enkele opmerkingen en suggesties uit onze zienswijzen zijn overgenomen. We waarderen de poging van de provincie om alle urgente opgaven te adresseren. Deels is dat gelukt. Maar tegelijkertijd hebben wij fundamentele kanttekeningen en bezwaren bij de Ontwerp Interim Omgevingsverordening zoals die nu ter inzage ligt.

We staan voor grote (ruimtelijke) vraagstukken, zoals de enorme geplande woningbouw en verstedelijkingsopgave, de druk op de natuur en het groen en de duurzame invulling van al deze ontwikkelingen. Dit vraagt om heel duidelijke en zorgvuldige regels over wat wel of niet kan op welke plek en onder welke voorwaarden. Wij

Zienswijze Ontwerp Interim Omgevingverordening provincie Utrecht
 Natuur en Milieufederatie Utrecht, Utrechts Landschap, Landschap Erfgoed Utrecht, Natuurmonumenten en IVN
 Natuureducatie

constateren dat er met de nieuwe Omgevingsvisie en Omgevingsverordening straks veel ontwikkelingen mogelijk worden gemaakt, zonder dat daar altijd zorgvuldig afgewogen of duurzame beleidsregels aan ten grondslag liggen.

In deze zienswijze lichten we per hoofdstuk uit de Ontwerp Interim Omgevingsverordening toe welke artikelen en regels wat ons betreft aangepast dienen te worden om voldoende recht te doen aan natuur, landschap en duurzaamheid in onze provincie.

Tot slot wijzen wij u graag op onze andere ingediende zienswijze met betrekking tot de Ontwerp Omgevingsvisie, waarin we onze zorgen uiten op drie (voor ons) hoofdthema's: 1) verstedelijking en de ruimte die wordt geboden aan rode ontwikkelingen, 2) de te geringe mate waarin de Omgevingsvisie voorziet in uitbreiding, versterking en bescherming van natuur en landschap, en 3) de landschappelijke inpassing van duurzame energie.

Met vriendelijke groet,

Saskia van Dockum (directeur Utrechts Landschap)

Joris Hogenboom (directeur Natuur en Milieufederatie Utrecht)

Ivo Brautigam (directeur Landschap Erfgoed Utrecht)

Luc Berris (provinciaal ambassadeur Gelderland en Utrecht, Natuurmonumenten)

Petra Schut (Regiodirecteur Noord-Holland en Utrecht, IVN Natuureducatie)

HOOFDSTUK 2, WATERSYSTEEM

(Opmerkingen Interim Omgevingsverordening pagina 14-23)

Artikel 2.18, Actuele peilbesluiten (pagina 19)

- In dit artikel vraagt de provincie het waterschap het peilbesluit actueel te houden en te zorgen dat het in ieder geval is 'toegesneden op veranderingen in zowel de omstandigheden ter plaatse als de aanwezige functies en belangen'. We hebben te maken met verdroging in de natuur als gevolg van de manier waarop we ons watersysteem hebben ingericht, namelijk gericht op het versneld afvoeren van water en gericht op 'peil volgt functie'. Het is belangrijk ons watersysteem natuurlijker in te richten, dus gericht op het langer vasthouden van water, om verdroging in de natuur te voorkomen en onze leefomgeving klimaatbestendiger in te richten. Om die reden is het belangrijk dat functie steeds meer een natuurlijk waterpeil gaat volgen in plaats van andersom zoals nu het geval is. We vragen de provincie dit in de Omgevingsverordening te regelen. Gewenste aanpassing in de Interim Omgevingsverordening: neem in dit artikel een toevoeging op die vraagt van de waterschappen waar mogelijk actief te sturen op een natuurlijker waterpeil, waarbij de functie het waterpeil volgt.

HOOFDSTUK 4: BEREIKBAARHEID EN MOBILITEIT

(Opmerkingen Interim Omgevingsverordening pagina 36-47)

Ons mobiliteitssysteem loopt tegen grenzen aan, want we zijn over het algemeen (met uitzondering van de actuele situatie rondom het coronavirus) steeds meer, vaker en verder onderweg. Tegelijkertijd groeit de regio de komende jaren nog fors. Bovendien hebben we te maken met een klimaatprobleem dat van ons vraagt om ons veel duurzamer te gaan verplaatsen.

In de Ontwerp Omgevingsvisie missen we in het algemeen een 'sense of urgency' ten aanzien van dit grote ruimtelijke vraagstuk waar we als regio voor staan. Tegelijkertijd zegt de provincie in de Ontwerp Omgevingsvisie dat ze de mobiliteitsgroei zo veel mogelijk in goede banen wil leiden door 'criteria en voorwaarden op te nemen in de verordening waaronder de mobiliteitstoets.' Hier hebben we een aantal opmerkingen bij.

- Wij missen in de mobiliteitstoets 'duurzaamheid' als een van de aspecten waar een mobiliteitstoets op in zou moeten gaan. Dus: op welke manier invulling gegeven wordt aan duurzame mobiliteit, bijvoorbeeld met deelconcepten, een nadrukkelijke focus op fiets-verplaatsingen, of het voorkomen van extra auto-bewegingen. Gewenste aanpassing in de Interim Omgevingsverordening: aan de mobiliteitstoets een extra aspect toevoegen dat vraagt om in te gaan op duurzaamheid en de invulling die wordt gegeven aan duurzame mobiliteit.
- Buiten de mobiliteitstoets zien wij in de Ontwerp Interim omgevingsverordening geen andere criteria en voorwaarden. Met welke concrete beleidsregels gaat u regelen dat ambities uit de Omgevingsvisie met betrekking tot bereikbaarheid en het mobiliteitssysteem ook echt waar gemaakt worden?

HOOFDSTUK 5, ENERGIE

(Opmerkingen Ontwerp Interim Omgevingsverordening pagina 48-49)

Opwekking van energie in natuur en natuurgebieden

- De Ontwerp Omgevingsvisie beschrijft concrete (on)mogelijkheden als het gaat om wind- en zonne-energie in natuurgebieden, stiltegebieden, weidevogelgebieden en ganzenrustgebieden. Wij zien deze (on)mogelijkheden niet terugkomen in de Ontwerp Interim Omgevingsverordening in de regels voor energie in hoofdstuk 5, los van dat dit wordt meegenomen in regels voor bestemmingsplannen in hoofdstuk 6 'Natuur'. Wij bepleiten dat de Interim Omgevingsverordening:
  - geen energieopwekking toestaat in Natura 2000 en ganzenrustgebieden (zoals nu staat beschreven in de Omgevingsvisie);
  - geen energieopwekking toestaat in het NNN;
  - geen energieopwekking toestaat in brongebieden van weidevogelgebieden en voor overige weidevogelgebieden alleen wanneer kan worden aangetoond dat er wordt bijgedragen aan een verbetering van het leefgebied van weidevogels (nee, tenzij);
  - geen windenergie toestaat in stiltegebieden, tenzij kan worden aangetoond dat in geen geval extra geluidbelasting ontstaat (nee, tenzij).

Gewenste aanpassing in de Interim Omgevingsverordening: Neem in hoofdstuk 5 'Energie' regels op ten aanzien van de locatie en inpassing van duurzame energie in natuur en natuurgebieden volgens bovenstaand voorstel.

Betrekken van stakeholders

- De provincie geeft in de Ontwerp Omgevingsvisie aan dat het betrekken van omwonenden en andere stakeholders een belangrijke ambitie is bij wind- en zonne-energie. Echter in de Ontwerp Interim Verordening worden hier nauwelijks regels voor gesteld.

Gewenste aanpassing in de Interim Omgevingsverordening: Neem een verplichting op voor het betrekken van omwonenden en andere stakeholders bij wind- en zonne-energie. Onderdeel van die verplichting is een minimum percentage van 50% voor financiële participatie.

Artikel 5.4, Instructieregel Windenergielocaties

- De provincie geeft hier een regel die stimuleert tot concentratie van windenergie, door bij projecten voor een solitaire windmolen te vragen om een onderbouwing dat meerdere windmolens niet mogelijk zijn. Wij voegen hier graag aan toe dat initiatiefnemers voor windmolens (solitair of meerdere molens) áltijd moeten onderbouwen en aantonen dat voor de gekozen hoeveelheid windmolens en de gekozen opstelling het meeste draagvlak is onder omwonenden en andere stakeholders.

Gewenste aanpassing in de Interim Omgevingsverordening: Neem een verplichting op dat initiatiefnemers voor windmolens (solitair of meerdere molens) moeten onderbouwen en aantonen dat voor de gekozen hoeveelheid windmolens en de gekozen opstelling het meeste draagvlak is onder omwonenden en andere stakeholders.

Artikel 5.6, Instructieregel Energie uit biomassa

- In de Ontwerp Omgevingsvisie geeft de provincie aan dat zij verschillende provinciale belangen laat meewegen bij biomassa-installaties, zoals gezondheid, landschap en landbouw. Deze belangen worden in de Interim Omgevingsverordening niet vertaald naar concrete eisen of voorwaarden. Bovendien missen wij hierin het belang rondom de herkomst van de biomassa.

Verder geeft de provincie aan dat zij kansen ziet voor kleinschalige bio-energie installaties op en nabij

agrarische bouwpercelen. We hebben er in onze eerdere inspraak ook al op gewezen, maar juist deze kleinere installaties zijn veelal niet vergunningplichtig en dus is het erg lastig om aan deze installaties aanvullende eisen te stellen om zo te sturen op bovengenoemde provinciale belangen.

Gewenste aanpassing in de Interim Omgevingsverordening: Vertaal de provinciale belangen daadwerkelijk naar concrete voorwaarden en eisen aan biomassa-installaties. Naast eisen aan de locatie en omvang van de installatie betekent dat wat ons betreft ook eisen aan de herkomst van materialen, namelijk dat als brandstof alleen restmateriaal wordt gebruikt dat niet op een andere manier nog hoogwaardig inzetbaar is, dat hout alleen afkomstig is uit de regio met een maximale afstand van 100 kilometer en afkomstig is uit FSC-gecertificeerde bossen en dat de herkomst van biomassa en de installatie voldoen aan het 'Beter Biomass' keurmerk. Neem daarnaast een voorwaarde op dat de bijdrage aan de concentratie fijnstof van de installatie 0 is, de samenstelling van de rookgassen continue gemeten en gemonitord wordt en de initiatiefnemer hierover per kwartaal rapporteert.

HOOFDSTUK 6, NATUUR

(Opmerkingen Interim Omgevingsverordening pagina 50-61)

Paragraaf 6.1, Natura 2000, Natuurnetwerk Nederland, Groene Contour, ganzenrustgebieden en weidevoelkerngebieden (pagina 50)

- De titel van deze paragraaf doet geen recht aan de inhoud: er wordt immers in deze paragraaf niets geregeld voor ganzenrustgebieden.

Gewenste aanpassingen in de Interim Omgevingsverordening:

- Opnemen dat voor ganzenrustgebieden geldt dat er geen ontwikkelingen zijn toegestaan die de geschiktheid van het gebied aantasten voor de winterrust van ganzen.
- Opnemen dat in een bestemmingsplan wordt gevraagd om een beschrijving van het door de gemeente te voeren beleid ter zake en de wijze waarop met ganzenrustbelang is omgegaan.
- Opnemen in de toelichting bij de betreffende paragraaf dat de provincie in ganzenrustgebieden ruimte geeft aan overwinterende trek ganzen. Nederland heeft voor deze ganzen een Europese beschermingsplicht. De rustgebieden moeten voldoende rust- en foerageerplaatsen bieden aan trekkende en overwinterende ganzen. In deze gebieden zijn agrarisch graslandgebruik, openheid en rust zijn belangrijke voorwaarden. Nieuwe ontwikkelingen mogen (de mogelijkheid voor ontwikkeling van) deze factoren in de winterperiode (1 november tot 1 maart, voor de Brandgans 1 november tot 1 mei) niet significant aantasten.

Artikel 6.1, Oogmerk (pagina 50)

- In dit artikel wordt beschreven dat de regels in deze afdeling zijn gesteld met het oog op de natuurbescherming, het in stand houden en versterken van een robuust netwerk van natuurgebieden en het behouden en versterken van de biodiversiteit. De uitwerking van een aantal artikelen en regels voldoet hier niet aan en gaat ten koste van het in stand houden en versterken van de realisatie van het natuurnetwerk en de beginselen van compensatie. Wij lichten dat hieronder per artikel toe en doen daarbij waar mogelijk concrete tekstvoorstellen om het doel/oogmerk van deze paragraaf wel te bereiken.

Artikel 6.2, Instructieregel bescherming natuurnetwerk Nederland (pagina 50)

- In Artikel 6.2 wordt in lid 1a en b de kwaliteit van het NNN benoemd, zonder dat dit begrip is uitgewerkt in de definities van bijlage 1, noch in de bijlagen. Op grond van de tekstformulering van lid 1a en b (maar ook andere artikelen in deze paragraaf) is duidelijk dat met 'kwaliteit van het NNN' iets anders wordt bedoeld dan de 'wezenlijke kenmerken en waarden'.

Gewenste aanpassing in de Interim Omgevingsverordening:

- Het begrip 'kwaliteit van het NNN' nader definiëren
- In lid 1b worden de wezenlijke kenmerken en waarden niet genoemd. Dit kan niet de bedoeling zijn.

Tekst van lid b wijzigen naar:

Artikel 6.2 lid 1b: 'verzekert dat de kwaliteit, oppervlakte en de wezenlijke kenmerken en waarden, van het NNN niet achteruitgaan en dat de samenhang tussen de gebieden van het NNN wordt behouden'

Artikel 6.3, Instructieregel geen aantasting Natuurnetwerk Nederland (pagina 50)

- Artikel 6.3 lid 1b: Artikel 6.3 lid 1b introduceert iets nieuws ten opzichte van bestaand beleid. Het betreft geen beleidsneutrale wijziging. Dit artikel introduceert een forse achteruitgang in de bestaande bescherming van natuur en de wijze waarop aantasting gecompenseerd moet worden. Wij zijn van mening dat het NNN niet moet worden aangetast zolang het NNN nog niet gereed is, ook niet wanneer de aantasting via de meerwaardebenadering gecompenseerd wordt. Een uitzondering kan voor ons slechts gelden indien er sprake is van groot openbaar belang EN er geen alternatieven zijn EN de aantasting zo veel mogelijk wordt beperkt EN de resterende schade wordt gecompenseerd. Zolang het NNN niet robuust is, is het onwenselijk om aantasting (via meerwaardebenadering – artikel 6.3 lid 1b of via beperkte aantasting – artikel 6.3 lid 1c) toe te staan.

Gewenste aanpassing in de Interim Omgevingsverordening: Verwijderen van de artikelen 6.3 lid 1b en lid 1c.

- Artikel 6.3 lid 1b: Daarnaast biedt artikel 6.3 lid 1b te weinig zekerheid dat daadwerkelijk een meerwaarde voor de natuur gecreëerd wordt. Wie onderzoekt of na 10 jaar daadwerkelijk sprake is van meerwaarde en hoe wordt dat gemeten? Wat gebeurt er als na 10 jaar blijkt dat er geen duidelijk aantoonbare meerwaarde voor NNN blijkt te zijn? De kans is zeer groot dat de ruimtelijke ontwikkeling die het NNN aantastte, bij het uitblijven van meerwaarde na 10 jaar, mag blijven bestaan. Deze onzekerheden zijn geheel niet in lijn met het doel van de regels ter bescherming van het NNN in artikel 6.1.

Gewenste aanpassing in de Interim Omgevingsverordening: Verwijder om bovengenoemde reden dit voorschrift.

Subsidiar hebben wij bezwaar tegen onderdelen van artikel 6.3 lid 1b en lid 1c. Dit lichten wij hieronder toe.

- Artikel 6.3 lid 1b: In artikel 6.3 lid 1b wordt de 10-jaarstermijn voor de meerwaardebenadering geïntroduceerd. Wij maken daartegen bezwaar en verzoeken u de 10-jaarstermijn te verwijderen uit dit voorschrift en andere onderdelen van dit voorschrift te verduidelijken vanwege het volgende:
  - Artikel 6.3 lid 1b regelt dat de meerwaarde pas na 10 jaar gereed hoeft te zijn. We wijzen daarbij graag op de Spelregels EHS, opgesteld door Rijk en provincies in augustus 2007 waarbij expliciet is beschreven dat bij effecten op het NNN verplicht vooraf en tijdig vervangende natuur moet worden aangelegd op een zodanige manier dat het NNN niet in gevaar komt. Deze 10-jaarstermijn is daarom niet beleidsneutraal, doet geen recht aan de bescherming van het NNN, is in strijd met de Provinciale Omgevingsvisie (zie paragraaf 4.7.1 'Robuuste natuur met hoge biodiversiteit' van de POVI) en is in strijd met artikel 6.1 van de Interim Omgevingsverordening.

Gewenste aanpassing in de Interim Omgevingsverordening: Verwijderen van de 10-jaarstermijn om bovengenoemde redenen.

- De meerwaardebenadering is erg onduidelijk: wat houdt 'meerwaarde' precies in?
Gewenste aanpassing in de Interim Omgevingsverordening: definitie van begrip 'meerwaarde' opnemen.
- De termijn van 10 jaar is bovendien niet in lijn met artikel 6.6 lid 1, waarin een termijn van 3 jaar wordt genoemd. Allereerst verzoeken wij u daarbij een betere uitleg toe te voegen over het verschil tussen meerwaarde realiseren binnen 10 jaar, versus compensatie realiseren binnen 3 jaar, alsmede de reden van deze 2 van elkaar verschillende termijnen. Daarbij geldt dat een keuze voor een 10-jaarstermijn niet is gemaakt voor aantasting als gevolg van projecten van groot openbaar belang. Nu de 10-jaarstermijn niet voor projecten van groot openbaar belang geldt, is de keuze deze termijn wel te introduceren voor projecten die strekken tot het belang van één bedrijf of een (individueel) persoon, erg onlogisch. Projecten die strekken tot het belang van één bedrijf of persoon zouden op zijn minst moeten voldoen aan de compensatieregels die gelden voor ontwikkelingen van groot openbaar belang.
Gewenste aanpassing in de Interim Omgevingsverordening: toevoegen van een betere uitleg over het verschil tussen meerwaarde realiseren binnen 10 jaar, versus compensatie realiseren binnen 3 jaar, alsmede de reden van deze 2 van elkaar verschillende termijnen.
- Het voorschrift biedt geen enkele rechtszekerheid voor belanghebbenden.
- De toelichting op dit artikel is onvoldoende duidelijk. Duidelijk moet worden wie de in de toelichting genoemde visie op het NNN/natuur en de gebiedsvisie moet opstellen. Is dit een opdracht die via de instructieregel aan de gemeenteraad wordt gegeven? Of betreft het de natuurvisie van de provincie?
Gewenste aanpassing in de Interim Omgevingsverordening: Neem ten miste in het artikel (niet in de Toelichting) op dat een gebiedsvisie natuurknoelpunten en -bedreigingen moeten beschrijven en mogelijkheden/kansen voor het oplossen van deze natuurknoelpunten en -bedreigingen.
- Artikel 6.3 lid 1c: In artikel 6.3 lid 1c wordt het toevoegen van ruimtelijke ontwikkelingen geïntroduceerd. Wij maken daartegen bezwaar en verzoeken u dit onderdeel uit het voorschrift te verwijderen en andere onderdelen van dit voorschrift te verduidelijken vanwege het volgende:
  - De terminologie in lid 1c (beperkte toevoeging of beperkte wijziging) heeft verduidelijking.
Gewenste aanpassing in de Interim Omgevingsverordening: in ieder geval toevoegen dat de referentiesituatie de 'huidige legale situatie ten tijde van vaststelling van de Verordening' betreft en zeker niet de planologische mogelijkheden omvat. Dit moet worden aangetoond met bouw- of omgevingsvergunningen, (APV-)vergunningen of -meldingen, of andere toestemmingen.
  - Artikel 6.3 lid 1c is geen beleidsneutrale wijziging. Dit artikel biedt meer mogelijkheden om bestaande bestemmingen (niet zijnde natuurbestemmingen) binnen het NNN te vergroten of te wijzigen. Zo is het met dit artikel bijvoorbeeld mogelijk dat een woonbestemming deels een horecabestemming krijgt onder het mom van instandhouding van de bestaande woonbestemming. Het toestaan van een functiewijziging is niet beleidsneutraal en doet geen recht aan de bescherming van het NNN omdat het vaak verstoring van geheel andere aard/intensiteit met zich meebrengt.
Gewenste aanpassing in de Interim Omgevingsverordening: Verwijderen van het onderdeel 'beperkte toevoeging' uit het voorschrift, of anderszins duidelijk maken dat het toevoegen van een nieuwe bestemming/functiewijziging niet onder de werkingssfeer van artikel 6.3 lid 1c valt.
  - De toelichting op artikel 6.3 lid 1c is onvoldoende duidelijk en biedt veel mogelijkheden om aantasting van het NNN toe te staan. Beperkte uitbreiding is immers een subjectief begrip. Ook ligt onvoldoende vast wat wordt verstaan onder de instandhouding van ingesloten functies.

Gewenste aanpassing in de Interim Omgevingsverordening: Definitie opnemen voor de begrippen 'beperkte uitbreiding' en 'instandhouding van ingesloten functies'.

Artikel 6.4, Militaire terreinen (pagina 50)

- Artikel 6.4 lid 2: In artikel 6.4 lid 2 is sprake van 'tijdige compensatie'. Dat is onduidelijk geformuleerd: wat is tijdig? Hoe wordt getoetst of dit tijdig genoeg is? De enige echt tijdige compensatie is compensatie die voorafgaand aan de activiteiten gerealiseerd is.
Gewenste aanpassing in de Interim Omgevingsverordening: Aanpassen van dit voorschrift door 'tijdig' te wijzigen naar 'vooraf'. Concreet tekstvoorstel: Artikel 6.4 lid 2: Indien door terreinverharding of bouwactiviteiten op die terreinen, gelegen binnen het natuurnetwerk Nederland, nadelige gevolgen optreden voor het natuurnetwerk Nederland, worden deze nadelige gevolgen voorafgaand aan de terreinverharding of bouwactiviteiten gecompenseerd.

Artikel 6.5, Eisen compensatie aantasting Natuurnetwerk Nederland (pagina 50-51)

- In dit artikel zijn expliciete regels opgenomen over de wijze waarop (namelijk locatie binnen/buiten NNN) het verlies in oppervlakte gecompenseerd moet worden. Maar er ontbreken regels over de wijze waarop verlies aan kwaliteit, wezenlijke kenmerken en waarden en samenhang gecompenseerd moet worden. Juist dit is essentieel om te beschrijven omdat deze aantastingen minder objectief zijn vast te stellen. Door het ontbreken hiervan is het mogelijk dat kwalitatieve aantastingen worden gecompenseerd met het treffen van maatregelen die ook zonder de aantasting al getroffen moesten/zouden worden. Dit moet worden voorkomen door regels op te nemen over de wijze van compensatie van aangetaste kwaliteit, wezenlijke kenmerken en waarden en samenhang.
- Artikel 6.5 lid 1: Hier ontbreken de wezenlijke kenmerken en waarden in de tekst.
Concreet tekstvoorstel voor aanpassing Interim Omgevingsverordening: Compensatie vindt zodanig plaats dat deze de kwaliteit, wezenlijke kenmerken en waarden, oppervlakte en samenhang van het natuurnetwerk Nederland versterkt.
- Artikel 6.5 lid 5b: Er is niet beschreven (of gemotiveerd in de toelichting) wanneer compensatie binnen het NNN mag plaatsvinden. Dit kan alleen aan de orde zijn, als de compensatieregels van 6.5 lid 4 zijn doorlopen en deze niet mogelijk blijken te zijn.
- Artikel 6.5 lid 5b: De formulering 'Versnelling van de realisatie van het NNN' is niet juist. Er gaat immers NNN verloren. Er kan dus alleen sprake zijn van versnelling van de realisatie indien er sprake is van een flinke plus op de hectares NNN en snelle inrichting daarvan plaatsvindt.
Concreet tekstvoorstel voor aanpassen Interim Omgevingsverordening: indien compensatie buiten het NNN, zoals beschreven in artikel 6.5 lid 4 aantoonbaar niet mogelijk blijkt.
- Artikel 6.5 lid 7a: hier worden de natuurwaarden geïntroduceerd.
Gewenste aanpassing in de Interim Omgevingsverordening: Opnemen van een definitie van dit begrip in bijlage 1, tekstvoorstel: Natuurwaarden: de aan een gebied toegekende waarde, gekenmerkt door de hydrologie en door geologische, geomorfologische, bodemkundige en biologische elementen, zowel afzonderlijk, als in onderlinge samenhang.
- Artikel 6.5 lid 7e: Wij stellen voor de compensatieoppervlakte zoals genoemd in dit artikel te vervangen door compensatieopgave, om daarmee verwarring te voorkomen met het areaalverlies als gevolg van de ingreep en het artikel meer te laten aansluiten op bijlage 10, waar immers gesproken wordt over compensatieopgave.
Gewenste aanpassing in de Interim Omgevingsverordening: Beschrijven van de compensatieoppervlakte als compensatieopgave, die o.a. bestaat uit het areaalverlies maar ook uit oppervlakte dat verstoord wordt (door bijvoorbeeld licht, geluid, betreding, etc). Dit gezamenlijk is de compensatieopgave.

- Artikel 6.5 lid 7f: Het is ook van belang dat de mitigerende maatregelen zoals beschreven in lid 7b worden beheerd en in stand worden gehouden.
Concreet tekstvoorstel als gewenste aanpassing in de Interim Omgevingsverordening: Artikel 6.5 lid 7f: De wijze waarop de ontwikkeling, het beheer en de instandhouding van de maatregelen genoemd onder b en d, plaatsvinden, en;

Artikel 6.6, Borging compensatie aantasting NNN (pagina 51)

- Artikel 6.6 bevreedt ons. Kennelijk worden er strengere eisen gesteld aan 'beperkte uitbreiding van bestaande functies' dan aan grotere aantastingen van het NNN. De te treffen inrichtingsmaatregelen waarmee een aantasting als gevolg van beperkte uitbreiding wordt gecompenseerd, moeten zijn gerealiseerd voorafgaand aan het starten van de activiteiten. Dit in tegenstelling tot de te treffen inrichtingsmaatregelen ter compensatie van aantasting door een groot openbaar belang-project of een meerwaarde-project die pas binnen 3 jaar na het onherroepelijke bestemmingsplan moeten zijn gerealiseerd. Dat betekent dus dat groot-schalige aantastingen mogen plaatsvinden voordat de compensatie is gerealiseerd, terwijl kleinschalige aantasting voorafgaand aan aantasting gecompenseerd moeten worden. Voor de effecten op de natuur is dit volstrekt onlogisch. Grote aantastingen kunnen immers eerder leiden tot onomkeerbare effecten, dus juist deze grotere ingrepen willen wij graag ook vooraf gecompenseerd zien. Dat is ook in lijn met de Spelregels EHS, opgesteld door Rijk en provincies in augustus 2007 waarin expliciet is beschreven dat bij effecten op het NNN verplicht vooraf en tijdig vervangende natuur moet worden aangelegd op een zodanige manier dat het NNN niet in gevaar komt.
Gewenste aanpassing in Interim Omgevingsverordening: Samenvoegen van lid 1 en 2 tot een nieuw artikel zoals hieronder weergegeven, omdat het huidige voorschrift 6.6 lid 1 niet beleidsneutraal is, geen recht doet aan de bescherming van het NNN, in strijd is met de Spelregels EHS, in strijd is met de Provinciale Omgevingsvisie (zie paragraaf 4.7.1 'Robuuste natuur met hoge biodiversiteit' van de POVI) en in strijd is met artikel 6.1 van de Interim Omgevingsverordening. Concreet tekstvoorstel voor nieuw artikel:
Artikel 6.6 lid 1 en 2 gecombineerd: Indien sprake is van activiteiten als bedoeld in artikel 6.3, eerste lid, worden de inrichtingsmaatregelen ten behoeve van de compensatie, bedoeld in artikel 6.5, zevende lid, onder g, onder ii, voorafgaand aan het starten van de activiteiten uitgevoerd.
- Artikel 6.6 lid 2: Daarnaast merken wij op dat lid 2 en de daarbij behorende toelichting niet op elkaar aansluiten (voorafgaand en/of gelijktijdig).
Gewenste aanpassing in Interim Omgevingsverordening: De tekst 'of gelijktijdig met' verwijderen uit de Toelichting.
- Artikel 6.6 lid 4: Voor het borgen van de ontwikkeling, het beheer en de instandhouding van de nieuwe natuur wordt een privaatrechtelijke overeenkomst tussen provincie en initiatiefnemer in de toelichting beschreven. Dit kan echter ook anders, hetgeen een rechtstreekse bescherming biedt van de nieuwe natuur, die daardoor ook door derden belanghebbenden afdwingbaar is. Wij zien daarom graag dat naast de voorwaardelijke verplichting ook een artikel in het bestemmingsplan moet worden opgenomen dat toeziet op het strijdig gebruik. Dat kan door toevoeging van een nieuw artikel.
Gewenste aanpassing in de Interim Omgevingsvisie: Een nieuw artikel met de volgende tekst:
Artikel 6.6 lid 5 en artikel 6.11 lid 5: De ontwikkeling, het beheer en de instandhouding van de nieuwe natuur wordt zeker gesteld door middel van een aan het bestemmingsplan verbonden voorschrift strijdig gebruik, waarin bepaald is dat de gronden waarop de nieuwe natuur wordt gerealiseerd niet voor andere doeleinden mogen worden gebruikt dan voor de ontwikkeling en instandhouding van de nieuwe natuur en er mogen geen acties worden uitgevoerd die de ontwikkeling of instandhouding van de nieuwe natuur in gevaar brengen of verstoren.

Artikel 6.9, Realisatie nieuwe natuur binnen Groene Contour door verstedelijking (pagina 52)

- Artikel 6.9 lid 2a en artikel 6.11 lid 4 gaan over het realiseren van zonnevelden in de Groene Contour voor ten hoogste 25 jaar. Wanneer van deze termijn (in bijvoorbeeld het jaar 2020) gebruik gemaakt wordt, heeft dat tot gevolg dat pas vanaf 2045 de Groene Contour wordt toegevoegd aan het NNN. In de POVI staat echter in artikel 4.7.1 dat in 2040 de 3000 hectare Groene Contour gerealiseerd is en aan het NNN is toegevoegd. De 2 artikelen uit de Verordening zijn dus strijdig met de POVI.

Gewenste aanpassing in de Interim Omgevingsverordening: Artikelen wijzigen met de volgende tekstvoorstellen:

Artikel 6.9 lid 2a: De omgevingsvergunning geldt voor een bepaalde termijn tot ten hoogste 2040.

Artikel 6.11 lid 4: In afwijking van het eerste lid en het derde lid onder b, geldt voor de realisatie van nieuwe natuur als compensatie voor en opvolging van de plaatsing van zonnevelden dat de natuurinrichtingsmaatregelen uiterlijk op 31 december 2039 zijn uitgevoerd.

- Artikel 6.9 lid 2c: Tevens moet worden toegevoegd dat na verwijdering van de zonnevelden het terrein op kosten van de initiatiefnemer moet worden ingericht als NNN natuurgebied (conform de natuurdoelen van de provincie). (Tijdelijke) zonnevelden kunnen een 'verdienmodel' / 'denkrichting' zijn om de groene contour te realiseren, maar dan hoort juist ook natuurrealisatie daarbij.

Gewenste aanpassing in de Interim Omgevingsverordening: Opnemen van het volgende artikel:

Artikel 6.9 lid 2c: De vergunninghouder moet het zonneveld uiterlijk op 31 december 2039 hebben ingericht als NNN-natuurgebied overeenkomstig de natuurdoelstellingen van de provincie.

Artikel 6.11, Borging realisatie nieuwe natuur door verstedelijking en compensatie (pagina 52)

- Artikel 6.11 lid 1 en lid 3 zijn strijdig met elkaar. Lid 1 bepaalt dat natuurinrichtingsmaatregelen binnen 3 jaar na het onherroepelijk worden van het bestemmingsplan zijn uitgevoerd terwijl lid 3b bepaalt dat de activiteiten (bedoeld lijkt: de verstedelijking) pas mogen plaatsvinden nadat de realisatie van nieuwe natuur is voltooid.

Gewenste aanpassing in de Interim Omgevingsverordening: Schrappen van lid 1 en alleen lid 3 behouden, aangezien de Groene Contour in eerste instantie is bedoeld voor natuurontwikkeling, waarbij verstedelijking als bijzaak geldt voor het geval de natuur anders niet ontwikkeld kan worden.

Artikel 6.12, Windturbines en zonnevelden binnen weidevogelkerngebieden (pagina 53)

- Gezien de huidige staat van instandhouding van weidevogels is het van belang dat het weidevogelkerngebied wordt beschermd tegen verstedelijking, omdat verstedelijking de openheid en rust die noodzakelijk is voor de weidevogels verstoort. Nederland heeft daarbij in internationaal verband een grote verantwoordelijkheid voor weidevogels. De provincie heeft een wettelijke taak (en internationale verplichting) voor het behoud en/of herstel van een gunstige staat van instandhouding van beschermde en bedreigde soorten en hun leefomgeving. Daarnaast heeft de provincie een zorgplicht voor het behouden en versterken van biodiversiteit. Het stimuleren en verbeteren van weidevogelkerngebieden door verbetering van het huidige agrarisch natuurbeheer zal niet voldoende zijn. Verandering in de leefomgeving (bijv. door droogte, verandering van waterpeil, openheid, beschikbaarheid van voedsel, predatie en rust in het landschap) zijn mede bepalend voor de achteruitgang van de weidevogelpopulaties. Wij pleiten er daarom voor dat:
  - de provincie geen energieopwekking toestaat in brongebieden van weidevogelgebieden en voor overige weidevogelgebieden alleen wanneer kan worden aangetoond dat er wordt bijgedragen aan een verbetering van het leefgebied van weidevogels (nee, tenzij);
  - bovenstaand principe ook geldt voor overige vormen van verstedelijking. Door in dit artikel alleen aan windturbines en zonnevelden expliciet voorwaarden te verbinden, lijkt het alsof de overige vormen van verstedelijking in het weidevogelkerngebied zijn toegestaan en/of zonder voorwaarden zijn

toegestaan. Dat kan, gezien de huidige staat van instandhouding van weidevogels, niet de bedoeling zijn.

Gewenste aanpassing in de Interim Omgevingsverordening: Aanpassen van het voorschrift dat 1) energie-opwekking niet mogelijk is in brongebieden en voor overige weidevogelgebieden alleen wanneer kan worden aangetoond dat wordt bijgedragen aan een verbetering van het leefgebied en 2) dat dit principe ook voor andere vormen van verstedelijking geldt. Zie onderstaand tekstvoorstel voor artikel en nieuwe titel van artikel. Concreet tekstvoorstel:

Artikel 6.12 Weidevogelkerngebieden

1. Een bestemmingsplan dat betrekking heeft op locaties binnen Weidevogelkerngebieden bevat bestemmingen en regels die strekken tot de bescherming van deze gebieden en verzekert dat de kwaliteit en oppervlakte daarvan niet achteruitgaan. De kwaliteit van het weidevogelkerngebied wordt bepaald door de factoren voldoende omvang van het gebied (met daarbinnen zo mogelijk een reservaat als harde kern), openheid, rust, relatief hoge waterpeilen, agrarisch natuurbeheer gericht op weidevogels, een goede inrichting (zoals plas-dras, natuurvriendelijke oevers en microreliëf) en voorkomen van predatie.

2. De motivering van een bestemmingsplan bevat een onderbouwing waaruit blijkt dat aan de genoemde voorwaarden is voldaan.

- Daarnaast willen wij u wijzen op het volgende: Er is een concrete richtlijn ten aanzien van voldoende afstand houden tot weidevogelgebieden. Bijvoorbeeld voor grutto's geldt dat de broedbiotoop een open landschap is met een zichtafstand van minimaal 400 m (bij voorkeur > 600 m). Verstedelijking in een weidevogelkerngebied gaat ten koste van het areaal en de kwaliteit van het leefgebied. Zie ten aanzien van grutto's bijvoorbeeld: <https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/subsidiestelsel-natuur-en-landschap/agrarisch-natuurbeheer-anlb/kennisbank/doelsoorten/grutto/>.

Gewenste aanpassing in de Interim Omgevingsverordening: Onderstaande tekst in de toelichting op het (te wijzigen) artikel 6.12 opnemen, zodat voor een ieder duidelijk is met welke concrete richtlijnen voor verstooring van weidevogels rekening gehouden dient te worden.

Concreet tekstvoorstel toelichting (te wijzigen) artikel 6.12 Weidevogelkerngebieden

Opgaande elementen in een open landschap verstoren de broedbiotoop van weidevogels. Het gebied wordt bij het toevoegen van opgaande elementen minder geschikt voor weidevogels en zal in kwaliteit afnemen. De grutto is de iconosoort van het agrarisch cultuurlandschap. Voor grutto's geldt dat de broedbiotoop een open landschap is met een zichtafstand van minimaal 400 m (bij voorkeur > 600 m). Bij de onderbouwing van een bestemmingsplan ten aanzien van het onderdeel 'openheid' moeten de verstoringsafstanden voor weidevogels in acht worden genomen

Artikel 6.16, Vrijstelling vergunningplicht voor Natura 2000-gebieden

- Het vermelde onder a en b (beweiden en bemesten is vergunningsvrij op grond van de Wet natuurbescherming) is in strijd met de Wet. Beweiden en bemesten zijn immers niet vergunningsvrij verklaard in de uitspraak van de Raad van State van 29 mei 2019 (zie ECLI:NL:RVS:2019:1603 en 1604). Ondanks dat er binnen IPO-verband afspraken zijn gemaakt over het vergunningsvrij maken van beweiden, geldt voorts nog dat voor beweiden en bemesten een natuurvergunning nodig kan zijn en dat de Raad van State provinciale verordeningen op dit punt buiten toepassing heeft verklaard. Het is daarom onwenselijk opnieuw een dergelijke bepaling in de provinciale Verordening op te nemen.

Gewenste aanpassing in de Interim Omgevingsverordening: Verwijderen van het vermelde onder a en b (beweiden en bemesten is vergunningsvrij op grond van de Wet natuurbescherming).

Natuurparels

- In de Ontwerp Interim Omgevingsverordening staat geen artikel met betrekking tot behoud en versterking van natuurparels. Het introduceren van een omgevingswaarde voor behoud en versterking van Natuurparels in de verordening is volgens ons noodzakelijk om de ambities te borgen. Dit kan bijvoorbeeld door in de Interim Omgevingsverordening een artikel 'Natuurparels' op te nemen waarin de omgevingswaarde wordt beschreven (zie tekstvoorstel hieronder).

Om het beleid vervolgens te laten doorwerken naar andere bestuursorganen is ook een ander instrument noodzakelijk, bijvoorbeeld een instructieregel aan gemeenten of waterschappen over het voldoen aan die omgevingswaarden en het benoemen van vergunningplichtige gevallen voor activiteiten in natuurparels en het opstellen van beoordelingsregels voor die vergunningplichtige gevallen. Dit kunnen gevallen zijn die het behalen van de omgevingswaarden in gevaar brengen.

Gewenste aanpassing Interim Omgevingsverordening: opnemen onderstaand tekstvoorstel in nieuw artikel Artikel x.x Omgevingswaarden natuurparels

1. *Met het oog op de biodiversiteit, geldt voor de verschillende natuurparels zoals beschreven in de Natuurvisie tabel hoofdstuk 6, als omgevingswaarde het uitbreiden of ten minste in stand houden van het aantal iconsoorten dat in 2020 voorkomt in het betreffende gebied.*

2. *De omgevingswaarde is een inspanningsverplichting.*

3. *Aan de omgevingswaarde wordt voldaan met ingang van 20xx.*

Tekstvoorstel voor in de toelichting bij dit artikel

Om te voorkomen dat maatregelen die bijdragen aan het duurzaam voortbestaan van bedreigde soorten (actief soortenbeleid) hun effectiviteit verliezen door ruimtelijke ontwikkelingen, mogen deze ruimtelijke ontwikkelingen alleen worden toegestaan indien deze de natuurparels niet (kunnen) aantasten. Hiertoe is een omgevingswaarde opgenomen, zodat actief gestuurd kan worden op het behoud en de ontwikkeling van natuurparels.

HOOFDSTUK 7, CULTUURHISTORIE EN LANDSCHAP

(Opmerkingen Interim Omgevingsverordening, pagina 62-64)

Bijlage 1, begrippen

- In onze vorige inspraak hebben wij gewezen op het toevoegen van het begrip 'erfgoed' of 'cultuurhistorisch erfgoed' aan de begrippenlijst. De provincie heeft toegezegd dit te doen, maar het begrip is (vooral) niet opgenomen in de begrippenlijst van de Ontwerp Interim Omgevingsverordening.

Gewenste aanpassing in de Interim Omgevingsverordening: toevoegen begrip 'erfgoed' of 'cultuurhistorisch erfgoed' aan de begrippenlijst in bijlage 1.

Artikel 7.9, Instructieregel landschap

- In lid 3 en 4 van dit artikel wordt gevraagd om een duidelijke beschrijving van de voorkomende kernkwaliteiten en de wijze waarop met de bescherming van de kernkwaliteiten wordt omgegaan. Dit artikel is gebaseerd op artikel 1.8 uit de huidige PRV. Echter blijkt in de praktijk dat dit artikel zeer weinig bescherming van de Utrechtse Landschappen tot gevolg heeft. Een betere bescherming is mogelijk door de volgende aanpassing in de Interim Omgevingsverordening.

Gewenste aanpassing in de Interim Omgevingsverordening: Neem omgevingswaarden op voor de

verschillende landschapstypen, gerelateerd aan de kernkwaliteiten uit de Kwaliteitsgidsen en/of het benoemen van omgevingsvergunningplichtige gevallen in de Verordening.

HOOFDSTUK 8, LANDBOUW

(Opmerkingen Interim Omgevingsverordening pagina 65-66)

Artikel 8.1, Instructieregel agrarische bedrijven

- De ambities uit de Ontwerp Omgevingsvisie voor circulaire en meer natuurinclusieve landbouw worden niet vertaald naar concrete regels in de Interim Omgevingsverordening.
Gewenste aanpassing in de Interim Omgevingsverordening: Neem een artikel op met extra voorwaarden voor een circulaire en natuurinclusieve invulling van de landbouw, bijvoorbeeld:
  - Dat landbouwbedrijven grondgebonden moeten worden (conform het voorgenomen beleid van de minister.
  - Dat het gebruik van bestrijdingsmiddelen verboden is
  - Dat ruimte wordt geboden voor bedrijven die willen omschakelen naar tuinbouw en akkerbouw
  - Dat ruimte wordt geboden binnen de experimenteerruimte voor innovaties.
  - Dat in situaties van pacht strengere voorwaarden zullen worden verbonden.
- Om kringlopen op melkveebedrijven te sluiten, is het belangrijk dat alle mest op eigen land wordt gebruikt. Daarvoor is sturing op veebezetting wenselijk. Daarvoor wordt nu het criterium Groot-Vee-Eenheid per ha (2,5 GVE / ha) gebruikt, zoals opgenomen in de toelichting bij dit artikel op pagina 195 van de Ontwerp Interim Omgevingsverordening. Dit criterium is huidig beleid, maar is minder geschikt om kringlopen te sluiten, want de melk- en mestproductie zijn niet gelimiteerd per GVE. Daardoor kunnen melkveehouders veel meer mest (stikstof en fosfaat) produceren dan zij mogen gebruiken en moeten zij het overschot afvoeren. Beter zou zijn als de provincie het criterium Graas-Dier-Eenheid (GDE) gaat gebruiken omdat dat criterium wél rekening houdt met melk- én mestproductie. Een norm van 3 GDE per ha is dan passend. Zie artikel in Boerderij uit 2015: <https://www.boerderij.nl/Rundveehouderij/Nieuws/2015/3/Melkveewet-begrenst-groei-veestapel-niet-1724691W/>
Gewenste aanpassing in de Interim Omgevingsverordening: Introduceer in de Interim Omgevingsverordening het nieuwe criterium Graas-Dier-Eenheid in plaats van Groot-Vee-Eenheid met als doel te sturen op het sluiten van kringlopen op melkveebedrijven.

HOOFDSTUK 9, WONEN, WERKEN EN RECREËREN

(Opmerkingen Interim Omgevingsverordening, pagina 67-75)

Algemene opmerkingen met betrekking tot alle artikelen in dit hoofdstuk, eisen aan duurzame verstedelijking

- We hebben hier in onze eerdere inspraak ook al op gewezen, we missen in alle artikelen onder dit hoofdstuk concrete voorwaarden en beleidsregels voor duurzame verstedelijking. Zowel voor (extra) stedelijke functies in het landelijk gebied als voor stedelijke functies in het stedelijk gebied, vinden wij dat ontwikkelingen maximaal duurzaam moeten zijn en dat daarvoor concrete beleidsregels dienen opgenomen te worden in de

Omgevingsverordening. Met maximaal duurzaam bedoelen wij dan: energieneutraal/energieleverend, klimaatneutraal, klimaatbestendig, circulair, natuurinclusief, met duurzame mobiliteit en met een zo beperkt mogelijk ruimtebeslag. Er is een grote woningbouwopgave, zowel binnenstedelijk/binnendorps als daarbuiten, laten we op zijn minst zorgen dat bouwen vanaf heden op een volledig duurzame manier gebeurt. Plannen mogen alléén doorgang vinden als ze maximaal duurzaam worden uitgevoerd. Voor iedere (extra) stedelijke functie in het landelijk gebied moet bovendien gelden dat 'groen' evenredig meegroeit in de provincie. De Omgevingsvisie mist hierin een integraal beeld en er zijn dan ook geen concrete regels opgenomen in de Interim Omgevingsverordening. Deze regels zullen mogelijk nog landen in de kwalitatieve eisen binnen de Regionale Programmering, maar gezien de aard en omvang van deze opgave vinden wij het belangrijk en meer dan logisch dat dit ook in de Omgevingsvisie en Interim Omgevingsverordening een plek krijgt.

Gewenste aanpassing Interim Omgevingsverordening: Neem in Hoofdstuk 9, Wonen, werken en recreëren, een extra artikel op dat een bestemmingsplan alleen kan voorzien in verstedelijking als deze verstedelijking energieneutraal/energieleverend, klimaatneutraal, klimaatbestendig, circulair (gebruik van circulaire of bio-based materialen) en natuurinclusief is, met duurzame mobiliteit en met een zo beperkt mogelijk ruimtebeslag.

Paragraaf 9.1 en 9.2 (pagina 67-71)

- De intentie van deze paragrafen en de artikelen is om een ongebreidelde uitwaaiing van stedelijke bestemmingen te voorkomen. Nieuwe vormen van verstedelijking in het landelijk gebied zijn daarom verboden. Er worden echter veel uitzonderingen in deze paragraaf opgenomen, bijvoorbeeld op historische buitenplaatsen en voor recreatierreinen. Al deze uitzonderingen bij elkaar kunnen juist heel gemakkelijk leiden tot een uitwaaiing van versterking van het landelijk gebied: ze zijn namelijk allemaal versnipperd, overal kan nu dus wel iets. Ook de te beschermen waarden worden niet 100% beschermd. Dit wekt eigendomsplanning in de hand, namelijk: een ontwikkeling wordt niet op een bepaalde locatie geïnitieerd omdat dit de beste locatie is voor die ontwikkeling, maar omdat er grondposities zijn EN de provinciale regels mogelijkheden bieden. Door die ruimte in de regels vindt er weinig provinciale sturing plaats en zullen de zwakkere waarden (landschap, cultuurhistorie, natuur) verloren gaan door economische ontwikkelingen.

Gewenste aanpassing in de Interim Omgevingsverordening: Scherper formuleren van de afwegingskaders voor stedelijke functies in landelijk gebied, bijvoorbeeld door:

  - Onder andere per regio/streek dergelijke ontwikkelingen goed op elkaar te laten afstemmen;
  - Rekening te houden met cumulatie van verschillende type ruimtelijke ontwikkelingen en hiervoor regels op te nemen in de Verordening;
  - Niet overal alles mogelijk te maken, bijvoorbeeld door de kaarten behorend bij de Interim Omgevingsverordening te wijzigen.

Paragraaf 9.1, Stedelijke functies in landelijk gebied (pagina 67-70)

- Het principe van Groen groeit mee en verduurzaming ontbreekt bij alle uitzonderingsmogelijkheden die verstedelijking van het landelijk gebied mogelijk maken.

Gewenste aanpassing in de Interim Omgevingsverordening: Een artikel opnemen waarin beschreven wordt dat indien toepassing wordt gegeven aan één van de uitzonderingsmogelijkheden van verstedelijking in het landelijk gebied, deze verstedelijking verplicht duurzaam moet zijn, hetgeen naar onze mening inhoudt:

  - Het ruimtebeslag van het initiatief moet zo beperkt mogelijk zijn.
  - Gebouwen moeten energieleverend en circulair zijn.
  - Het plangebied van de beoogde verstedelijking moet natuurinclusief en klimaatadaptief zijn en gericht zijn op het versterken van de biodiversiteit;

- Het principe groen groeit mee moet worden toegepast: de verstedelijking moet gelijk op gaan met investeringen in groen. Dit moet bestaan uit zowel investeringen voor recreëren in het groen als investeringen in echte natuur. De groene recreatie-investeringen moeten nabij de verstedelijking zijn gelegen.
- Het realiseren van groenontwikkeling moet via een voorwaardelijke verplichting in het bestemmingsplan worden opgenomen.

Artikel 9.8, Instructieregel Kernrandzone (pagina 68)

- Het artikel beschrijft dat verstedelijking in de kernrandzone alleen mogelijk is wanneer er sprake is van een versterking van de ruimtelijke kwaliteit. Die versterking kan volgens de toelichting plaatsvinden in de kernrandzone of in de kern. Wij verzoeken u deze of/of-mogelijkheid te verwijderen. De kernrandzone is onderdeel van het landelijk gebied. Verdere uitwaaiing van stedelijke functies moet hier voorkomen worden, en indien dit toch noodzakelijk is (bijvoorbeeld vanwege uitplaatsing van een bedrijf vanuit de kern naar de kernrandzone) ontslaat dat geenszins van het goed inpassen van het initiatief in de kernrandzone. Iedere versterking van de kernrandzone, moet, omdat deze nu eenmaal onderdeel is van het landelijk gebied, zorgen voor een verbetering van de ruimtelijke kwaliteit ter plaatse, ook wanneer er tevens een verbetering van de ruimtelijke kwaliteit plaatsvindt in de kern (door bijvoorbeeld de uitplaatsing).
Gewenste aanpassing in de Interim Omgevingsverordening: Verwijderen van de of/of-mogelijkheid.

Artikel 9.12, Eenmalige uitbreiding tot 50 woningen voor lokale vitaliteit van kernen (pagina 69)

Wij maken ons ernstig dat deze instructieregel een verstening van het landelijk gebied tot gevolg heeft. Eerdere zorgen die wij daarover geuit hebben in onze inspraakreactie van 30 januari 2020 op de concept ontwerp-Omgevingsvisie en Verordening zijn nog niet weggenomen en/of onvoldoende beantwoord in de Reactienota.

De voorwaarden die aan deze regel worden gesteld, bieden naar onze mening geen enkele bescherming van het landelijk gebied en geven alle ruimte om te bouwen in het landelijk gebied. Het is immers erg gemakkelijk om aan de voorwaarden te voldoen omdat deze niet zijn geobjectiveerd. Het wordt niet duidelijk gedefinieerd wanneer sprake is van 'in aansluiting op stedelijk gebied' en wanneer dus niet meer en wanneer dit begrip te ruim genomen wordt. Bovendien wordt niet duidelijk gemaakt wat precies verstaan wordt onder een goede kwaliteit die passend is bij de kern.

Bovendien vervalt door het gehele artikel 9.12 de mogelijkheid/verplichting om Groene Contour te realiseren bij 'verstedelijking', zoals bedoeld in artikel 6.9. Want de voorwaarden uit artikel 6.9 worden onder artikel 9.12 niet meer als voorwaarden gesteld voor de ontwikkeling van woningen in het landelijk gebied. De provincie neemt daarmee de prikkel om de Groene Contour te realiseren voor een groot deel weg. Gezien de voortgang van de ontwikkeling van de Groene Contour is dat niet wenselijk.

De manier waarop deze instructieregel nu dus wordt vormgegeven is strijdig met andere ambities in de Omgevingsvisie, namelijk de bescherming van het landelijk gebied en de realisatie van de Groene Contour.

Gewenste aanpassing in de Interim Omgevingsverordening: primair pleiten wij voor het verwijderen van dit artikel uit de Interim Omgevingsverordening.

Subsidiar maken wij bezwaar tegen diverse onderdelen van dit artikel en wensen wij de volgende aanpassingen.

- Graag de weidevogelkerngebieden ook uitsluiten van de locaties 'Uitbreiding woningbouw en bedrijventerrein onder voorwaarden mogelijk', zoals weergegeven op kaart 'Wonen, werken en recreëren kaart 1' en verstedelijking aldaar slechts toe te staan indien er sprake is van een groot openbaar belang. De reden hiervoor is helder: het gaat niet goed met de weidevogels. Verdere bebouwing leidt tot areaalverlies van hun leefgebied en tevens heeft verdere bebouwing ook negatieve neveneffecten op een grotere oppervlakte dan

slechts de footprint van de voorgenomen bebouwing. Opgaande elementen leiden tot verlies van openheid. Verstedelijking leidt tot licht- en geluidsverstoring van de broedbiotoop en bronbemaling tijdens de bouw leidt tot een peilverlaging. O.a. door deze factoren wordt het leefgebied van weidevogels ernstig aangetast. Het betreft effecten die veel verder reiken dan de footprint van de bebouwing. Zie ook onze opmerkingen bij artikel 6.12 in deze zienswijze.

- Artikel 9.12, Lid 1a: Onder lid 1a is aangegeven: 'is noodzakelijk voor de vitaliteit van de kern'. Hoe wordt dit aangetoond? Omdat vanuit dit perspectief veel ruimte wordt geboden aan extra woningen (buiten de voormalige rode contour), met weinig voorwaarden, is juist vanuit dit argument een gedegen onderbouwing noodzakelijk. Bijvoorbeeld: wat wordt onder 'vitaliteit' verstaan? Hoe draagt de nieuwe bebouwing *blijvend* (en niet slechts voor een korte periode) bij aan deze vitaliteit? Hoe wordt via de bouw van de woningen geïnvesteerd in vitaliteit? Ligt er een financiële koppeling en voorwaarde dat er dan voorzieningen met betrekking tot vitaliteit ontwikkeld dienen te worden? Zonder heldere kaders voorzien wij op talloze plekken sluipende verstedelijking in het landelijk gebied, op grond van vage en arbitraire onderbouwingen rond 'vitaliteit'.

Gewenste aanpassing in de Interim Omgevingsverordening: concrete aanvullingen op aspect vitaliteit, volgens de punten die wij hierboven aandragen.

- Artikel 9.12, Lid 1c: Onder lid 1c is aangegeven: 'vindt plaats in aansluiting op het stedelijk gebied'. Op de bijbehorende kaart in de omgevingsvisie is 'stedelijk gebied' zeer ruim aangegeven: het betreft elke concentratie van bebouwing in het landelijk gebied. Omdat de provincie ongebreidelde uitwaaiing van verstedelijking van het landelijk gebied wil tegengaan, kan het niet de bedoeling zijn dat overal gebouwd kan worden. Dit is in strijd met het eigen provinciale beleid ter bescherming van het landelijk gebied.

Gewenste aanpassing in de Interim Omgevingsverordening: De kleine kernen met een aangetoond vitaliteitsprobleem concreet aangeven op de kaart, de overige locaties niet.

- Bijlage 1, pagina 82: Graag een definitie opnemen in bijlage 1 van het begrip 'in aansluiting op'. In het huidige beleid is dit begrip voor toekomstige woonlocaties ook als voorwaarde opgenomen. De ervaring leert echter dat deze voorwaarde ruim geïnterpreteerd wordt. Als voorbeeld willen wij graag de situatie in Odijk onder uw aandacht brengen. Daar is door flexibele interpretatie van het begrip 'in aansluiting op' en vanwege bestaande grondposities een nieuwe woonwijk (Buurtschappen van Odijk) in ontwikkeling op een afstand van 300 meter van Odijk. Het is zeer waarschijnlijk dat het tussenliggende gebied in de toekomst alsnog benut wordt voor verdere verstedelijking omdat het ligt ingesloten tussen andere stedelijke gebieden. Dit is in strijd met het provinciale beleid ter bescherming van het landelijk gebied.

Gewenste aanpassing in de Interim Omgevingsverordening: De volgende definitie opnemen in bijlage 1 van het begrip 'in aansluiting op': *direct aansluitend aan bestaande bouwpercelen behorend tot het stedelijk gebied.*

- Artikel 9.12, Lid 1e: Onder lid 1e is aangegeven: 'draagt bij aan een 'goede kwaliteit' van de nieuwe kernrandzone':
  - Hoe is goede kwaliteit gedefinieerd?
  - Om welke voorwaarden gaat het dan (bv duurzaamheid, bereikbaarheid, landschap, recreatie?).

Gewenste aanpassing in de Interim Omgevingsverordening: 'goede kwaliteit' concreet definiëren.

- Door het gehele artikel 9.12 vervalt de mogelijkheid/verplichting om Groene Contour te realiseren bij 'verstedelijking', zoals bedoeld in artikel 6.9. Want de voorwaarden uit artikel 6.9 worden onder artikel 9.12 niet meer als voorwaarden gesteld voor de ontwikkeling van woningen in het landelijk gebied. De provincie neemt daarmee de prikkel om de Groene Contour te realiseren voor een groot deel weg. Gezien de voortgang van de ontwikkeling van de Groene Contour is dat niet wenselijk. Stelt de provincie andere financiële mogelijkheden voor realisatie van de Groene Contour beschikbaar?

- Toelichting, artikel 9.12: In de toelichting bij artikel 9.12 (Hoofdstuk toelichting, pagina 182) is aangegeven dat een mobiliteitsscan/-toets geen belemmering zal vormen voor de ontwikkeling van de locatie. Dat is erg voorbarig, dan heeft het dus geen zin om een dergelijke toets te doen. Het is wel degelijk van belang om een dergelijke toets te doen en de uitkomsten serieus te nemen. Een slecht bereikbare wijk, die (elders) verkeersproblemen geeft, draagt niet bij aan de vitaliteit van een kern.
Gewenste aanpassing in de Interim Omgevingsverordening: Verwijderen van de tekst over de mobiliteits-scan uit de toelichting op dit artikel.
- Toelichting, artikel 9.12: In de toelichting bij artikel 9.12 (Hoofdstuk toelichting, pagina 182) wordt aangegeven dat ligging in een aandachtsgebied stiltegebied met een 'slimme inrichting' opgelost kan worden. Dit is in strijd met het eigen beleid van de provincie ten aanzien van stiltegebieden conform de Wet Milieubeheer.
Gewenste aanpassing in de Interim Omgevingsverordening: Neem uw eigen beleid serieus maak een dergelijke uitbreiding tot 50 woningen niet mogelijk in een aandachtsgebied stiltegebied.

Artikel 9.12 en 9.13 en overige artikelen waarin gesproken wordt over 'in aansluiting op stedelijk gebied'

- Gewenste aanpassing in de Interim Omgevingsverordening: Neem een definitie op van 'in aansluiting op stedelijk gebied', zie hierboven ook al toegelicht bij artikel 9.12.

Artikel 9.13, Instructieregel uitbreiding woningbouw onder voorwaarden mogelijk (pagina 69-70)

- Toelichting artikel 9.13, lid 2: In de toelichting op lid 2 wordt aangegeven dat bij 'kleinschalige' uitbreiding (tot 50 woningen) de onderbouwing ten aanzien van extra groen en natuur achterwege kan blijven. Hoe verhoudt zich dit tot Groen groeit mee? Waarom hoeven deze woningen daar niet aan te voldoen? Verder betekent dit ook dat realisatie van nabijgelegen Groene Contour niet gekoppeld wordt aan de uitbreiding van verstedelijking. Komen er vanuit de provincie andere financiële mogelijkheden om Groene Contour te realiseren?
Gewenste aanpassing in de Interim Omgevingsverordening: in de toelichting de tekst verwijderen over het achterwege laten van de onderbouwing ten aanzien van extra groen en natuur omdat dit strijdig is met Groen groeit mee.
- Gewenste aanpassing in Interim Omgevingsverordening: In aanvulling op onze eerdere opmerking over eisen aan duurzame verstedelijking, verzoeken wij u een voorwaarde op te nemen waarin het verplicht wordt woningbouw op een duurzame manier te ontwikkelen (energieneutraal, klimaatneutraal, klimaatbestendig, natuurinclusief, circulair, met duurzame mobiliteit en met een zo beperkt mogelijk ruimtebeslag).

Artikel 9.14, Instructieregel uitbreiding bedrijventerrein onder voorwaarden mogelijk (pagina 70)

- Gewenste aanpassing in Interim Omgevingsverordening:
  - Een voorwaarde opnemen waarin het verplicht wordt de daken van nieuwe bedrijventerreinen te voorzien van zonnepanelen en groene daken, of, ingeval dat niet direct tot voldoende energie-afnemers leidt de verplichting de daken zodanig uit te voeren dat deze constructief sterk genoeg zijn om ze in de toekomst volledig te voorzien van zonnepanelen in combinatie met groene daken. Dit moet ook gelden bij een lage energiebehoefte van de beoogde gebruiker van het gebouw.
  - Een voorwaarde opnemen waarin het verplicht wordt bedrijventerrein op een duurzame manier te ontwikkelen (energieneutraal, klimaatneutraal, klimaatbestendig, natuurinclusief, circulair, met duurzame mobiliteit en met een zo beperkt mogelijk ruimtebeslag).

Paragraaf 9.3, Recreëren, pagina 72

We constateren dat de provincie veel ontwikkelingen gaat toestaan in het landelijk gebied. We vinden dit onwenselijk, gezien de wens tot het voorkomen van uitwaaiering van stedelijke functies, bescherming van het landelijk gebied en het omgaan met de grote ruimteclaims die op de provincie afkomen. We gaan daar hieronder verder op in.

Artikel 9.21, Instructieregel Recreatiezone, pagina 72

Onder artikel 9.21 lid 3a wordt aangegeven dat er 'verstedelijking' mogelijk is op locaties binnen de Recreatiezone. De recreatiezone is groot en valt (ook) onder landelijk gebied. Vanwege het gebruik van het begrip 'verstedelijking' mogen in deze zone dus ook woningen worden toegevoegd, zonder dat daar verder voorwaarden aan verbonden worden (met uitzondering van de voorwaarden dat de verstedelijking (de woningen) in samenhang moet worden ontwikkeld met bovenlokale recreatieve voorzieningen en dat de tijdige realisering en duurzame instandhouding van die recreatieve voorzieningen is verzekerd). Dit betekent dus dat initiatiefnemers bijvoorbeeld horeca of een leisure complex kunnen realiseren en daarbij ook woningen. Hoe groter de recreatieve voorziening, hoe groter het aantal woningen kan zijn. Dit voorschrift stimuleert daarmee een ongebreidelde uitwaaiering van stedelijke functies, iets wat nu juist niet de bedoeling was volgens artikel 9.2 van de Interim Omgevingsverordening. Deze verstedelijking in de Recreatiezone kan gemakkelijker worden gerealiseerd dan bijvoorbeeld via het Woonprogramma of in de Kernrandzone of via het 50-woningen-beleid. Er gelden immers geen voorwaarden voor het aantonen van de noodzaak, voorwaarden voor duurzaamheid, bereikbaarheid, vitaliteit en het realiseren van groen. Wij vinden dit zeer onwenselijk.

Gewenste aanpassing in de Interim Omgevingsverordening:

- Primair: Verwijderen van deze vorm van verstedelijking uit de Interim Omgevingsverordening.
- Subsidiar: Voorwaarden aan dit voorschrift verbinden die overeenkomen met de voorwaarden zoals beschreven in artikel 9.12 en 9.13 (o.a. op het gebied van de noodzaak, vitaliteit, bereikbaarheid aansluiting op stedelijk gebied, voorkomen van bodemdaling, bijdrage aan een goede ruimtelijke kwaliteit, het realiseren en in stand houden van groen, te verbinden aan deze vorm van verstedelijking).

Artikel 9.20 en 9.21

Om duurzame mobiliteit te stimuleren en te voorkomen dat door de uitbreiding van bovenlokale dagrecreatieterreinen en bovenlokale recreatievoorzieningen verkeers- en parkeerproblemen ontstaan, verzoeken wij u een voorschrift op te nemen dat voorwaarden stelt aan het onderzoeken van de mobiliteit en bereikbaarheid.

Gewenste aanpassing in de Interim Omgevingsverordening: Neem een voorschrift op dat het bestemmingsplan alleen kan voorzien in een uitbreiding van de recreatieve functies indien uit het mobiliteit en bereikbaarheidsonderzoek blijkt dat de uitbreiding geen gevolgen heeft voor de doorstroming, bereikbaarheid en mobiliteit van de omliggende functies én indien in het bestemmingsplan maatregelen worden opgenomen dat schoon en duurzaam vervoer bij bezoekers stimuleert.

Artikel 9.26, Windturbines en stiltegebied (pagina 72-73)

- Wij verzoeken de provincie haar eigen beleid ten aanzien van stiltegebied serieus te nemen, conform de Wet Milieubeheer. Daarbij past het niet om windturbines in stiltegebieden mogelijk te maken. Windturbines produceren geluid, dat is nu juist precies een van de factoren die als storend wordt ervaren.

Gewenste aanpassing in de Interim Omgevingsverordening: Wij verzoeken u windturbines in stiltegebieden niet toe te staan.

BIJLAGE 9, WEZENLIJKE KENMERKEN EN WAARDEN

(Opmerkingen Interim Omgevingsverordening pagina 96-97)

- Een nieuwe woonwijk heeft grote invloed op het (natuur)gebied waarin het wordt gebouwd en ook op aangrenzende natuurgebieden. De menselijke invloed en het menselijk gebruik wordt veel groter, op allerlei vlak, en daarmee heeft het effect op het functioneren van NNN (wat niet op te lossen is met natuurinclusief bouwen).

Gewenste aanpassing in Interim Omgevingsverordening: Opnemen onder a (Bestaande waarden en potentiële waarden van het ecosysteem) dat het van groot belang is ook te onderzoeken en te beschrijven wat de effecten zijn van de 'nieuwe ontwikkeling' op het functioneren van het (nabijgelegen) NNN.

- Gewenste aanpassing in Interim Omgevingsverordening: Maak in deze bijlage een koppeling met het begrip 'natuurwaarden' (zie ook onze opmerkingen in deze zienswijze bij artikel 6.5 lid 7a). Deze koppeling kan het best een plek krijgen door het begrip op te nemen onder a en daarbij toe te voegen aan de opsomming onder 1 (functioneren van het huidige beheertype (=bestaande waarden)). Wij stellen voor dit laatste woord aan te passen naar 'natuurwaarden', zoals hieronder voorgesteld. In de toelichting onder de opsomming kan dan ook een verwijzing gemaakt worden naar de Gebiedsbeschrijvingen uit het natuurbeheerplan, zie hiervoor ons tekstvoorstel.

Ad a) Bestaande en potentiële waarden van het ecosysteem.

De nadruk in dit aspect ligt op het functioneren van het (eco)systeem:

1. Functioneren van het huidige beheertype, inclusief oude boskernen (= bestaande natuurwaarden: de aan een gebied toegekende waarde, gekenmerkt door de hydrologie en door geologische, geomorfologische, bodemkundige en biologische elementen, zowel afzonderlijk, als in onderlinge samenhang)

2. Etc.

Voorstel toevoegen tekst aan toelichting onder Ad a en b.

De gebiedsbeschrijvingen uit de natuurbeheerplannen kunnen gebruikt worden bij de beschrijving van (onderdelen van) de bestaande waarden en ambities. Deze informatie moet echter nog gespecificeerd worden voor het betreffende gebied.

BIJLAGE 10, BEREKENEN COMPENSATIEOPGAVE ONTWIKKELING VAN GROOT OPENBAAR BELANG (opmerkingen Interim Omgevingsverordening, pagina 98-99)

- Wij waarderen het dat geprobeerd wordt regels op te stellen voor objectivering van de compensatieopgave, maar de regels bevatten op dit moment grote onduidelijkheden:
  - Wat wordt verstaan onder 'natuurpunten'? Dit lijkt te gaan om hectares.

Gewenste aanpassing in Interim Omgevingsverordening: Vervang het woord 'natuurpunten' door 'hectares'.
  - In artikel 1b, 2 en 3 van deze bijlage wordt een verschil gemaakt tussen natuurpunten voor 'compensatie die gerealiseerd gaat worden' en natuurpunten voor 'de te realiseren compensatie'. Dit is hetzelfde. Op basis van de aanhef in artikel 1 maken wij op dat waarschijnlijk is bedoeld het aantal hectares te realiseren compensatienatuur (de compensatieopgave) en het aantal hectares natuur dat aangetast wordt.
  - Er zitten tekstuele foutjes in deze bijlage, bijvoorbeeld (niet uitputtend) Tn1 waar Tn11 bedoeld is.

- In de aanhef van artikel 1 ontbreekt de kwaliteit van het NNN: er wordt slechts gesproken over de kwaliteit van de wezenlijke kenmerken en waarden. Vergelijk in dit verband artikel 6.2 en 6.3 van de Interim Verordening waarin uitdrukkelijk wel een onderscheid wordt gemaakt tussen kwaliteit van het NNN en de wezenlijke kenmerken en waarden.
Gewenste aanpassing: toevoegen van 'de kwaliteit van het NNN' in de aanhef van dit artikel.
Tekstvoorstel: Met het oog op het voorkomen van nettoverlies van areaal, samenhang, kwaliteit en de wezenlijke waarden en kenmerken van het natuurnetwerk, wordt de compensatieopgave bepaald aan de hand van de volgende uitgangspunten.
- Gewenste aanpassing in de Interim Omgevingsverordening: opnemen definitie van compensatieopgave in Bijlage 1 van de Interim Verordening, ons tekstvoorstel:
het totaal aan beschermde natuurwaarden, in termen van areaal, kwaliteit, wezenlijke kenmerken en waarden en samenhang, dat door een ingreep verloren gaat en gecompenseerd moet worden.
Vervolgens stellen wij voor ook een toelichting op die definitie op te nemen: *De compensatieopgave in hectares betreft dus het aangetaste invloedsgebied van een ingreep en kan zodoende groter zijn dan het areaalverlies.*

BIJLAGE 13, CULTUURHISTORIE

(Opmerkingen Interim Omgevingsverordening pagina 104-113)

- Wij zijn blij met de concrete beschrijving van de componenten van de uitzonderlijke universele waarden van UNESCO Werelderfgoed. Voor het UNESCO Werelderfgoed Hollandse Waterlinies willen wij in het bijzonder wijzen op de waarden van grote openheid (b) en het groene en overwegend rustige karakter (c). Aan de oostkant van (de stad) Utrecht ligt een landschappelijk cruciaal onderdeel van de Waterlinie: de 'flessenhals' aan de oostkant van het USP. Deze is door de bouw van het Prinses Maxima Centrum (buiten de rode contour) reeds versmald. Verdere aantasting en verdichting van de resterende openheid door bebouwing is – mede vanuit de NHW bescherming – niet mogelijk (en zeker niet wenselijk).
- De vraag doet zich ook voor hoe er met woningbouwplannen in het NHW gebied wordt omgegaan, bijvoorbeeld het Verweliusterrein in De Bilt (grenzend aan de Werken van Griffenstein): hoe vindt toetsing plaats ten aanzien van NHW waarden en hoe wordt omgegaan met cumulatieve effecten van bestaande bebouwing (zoals Prinses Maxima Centrum) in de NHW alsmede andere voorgenomen bouwprojecten in de NHW? Het mag niet zo zijn dat vanwege eerdere aantasting van de uitzonderlijke universele waarden de resterende waarden minder bescherming genieten.
- Gewenste aanpassing in de Interim Omgevingsverordening: maak cumulatieve effecten van recente en toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen bij alle 5 hoofdgebieden van de Cultuurhistorie (UNESCO Werelderfgoed, Cultuurhistorische hoofdstructuur, agrarisch cultuurlandschap, historische infrastructuur en archeologie) onderdeel van de beoordeling van toelaatbaarheid van nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen.

KAARTEN

(Opmerkingen bij de kaarten, Ontwerp Interim Omgevingsverordening)

- **Natuur, kaart 2, pagina 214**

Goed om te zien dat de kaart met beschermde kleine landschapselementen in de Interim Omgevingsverordening is opgenomen. Het is alleen jammer dat de inventarisatie van landschapselementen uit 2018/2019 niet is meegenomen. Bijv. landschapselementen in de gemeente Vijfheerenlanden niet zijn meegenomen (behalve dan de landschapselementen die liggen op het grondgebied van de oude gemeente Vianen).

Gewenste aanpassing in de Interim Omgevingsverordening: Neem de inventarisatie van landschapselementen uit 2018/2019 mee.